

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 308/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Patrikom Tulinským, LL.M., usadeným euroadvokátom, Hrnčiarska 933/8, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/82/2014 a proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaniach vedených pod sp. zn. 4To/90/2020 a sp. zn. 7To/34/2025 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/82/2014 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **6 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Košice **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/82/2014 (pôvodne vedenom pod rovnakou spisovou značkou na Okresnom súde Košice I) a postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4To/90/2020 a sp. zn. 7To/34/2025. Sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie vo výške 12 000 eur zo strany mestského súdu a vo výške 2 000 eur zo strany krajského súdu a náhradu trov konania. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 308/2025-13 z 10. júna 2025 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre zločin podvodu spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona a iné. Prípravné konanie bolo ukončené 11. októbra 2011 podaním obžaloby prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na sťažovateľa a ďalších spoluobvinených. Z dôvodu právnej kvalifikácie konania časti spoluobvinených ako zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona bola obžaloba podaná na Špecializovanom trestnom súde, ktorý sa nestotožnil s touto právnou kvalifikáciou, preto obžalobu v januári 2012 odstúpil Okresnému súde Košice I.

3. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 1T/82/2014 z 28. marca 2019, ktorým aj sťažovateľa oslobodil spod obžaloby. Krajský súd na odvolanie prokurátora uznesením sp. zn. 4To/90/2020 zo 17. januára 2022 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Mestský súd (ako nástupnícky súd Okresného súdu Košice I) v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 1T/82/2024 z 1. októbra 2024 opätovne oslobodil sťažovateľa spod obžaloby. Proti rozsudku podal prokurátor odvolanie. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že mestský súd predložil súdny spis krajskému súde 24. marca 2025, odvolacie konanie je v súčasnosti vedené pod sp. zn. 7To/34/2025, pričom do dňa podania ústavnej sťažnosti o odvolaní rozhodnuté nebolo.

5. Podstata sťažostnej argumentácie spočíva v tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietiahmi konajúcich súdov v napadnutom konaní. Sťažovateľ dal do pozornosti celkovú dĺžku trestného konania, ktorú považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neprijateľnú. Poukázal na to, že ústavný súd viacerými nálezmi vyslovil porušenie identických práv iných obžalovaných v tom istom trestnom konaní (sp. zn. III. ÚS 173/2024, sp. zn. III. ÚS 427/2024 a sp. zn. IV. ÚS 519/2024) a priznal im finančné zadosťučinenie v sume každému po 6 000 eur. Trestné konanie len pred súdmi trvá 14 rokov, čo je štvrtina života sťažovateľa, ktorý je týmto konaním zasiahnutý vo svojej najproduktívnejšej fáze života. Sťažovateľ k dĺžke konania nijak neprispel. Podľa jeho názoru napadnuté konanie nie je skutkovo ani právne zložité. Zodpovednosť za celkovú dĺžku trestného konania nesú hlavne konajúce súdy, a to z dôvodu nekonania, ako aj neefektívnej a nesústredenej činnosti.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a vyjadrenie krajského súdu

6. Podpredseda mestského súdu, opierajúc sa o písomné stanovisko zákonného sudcu, v podstatnom uviedol, že ústavnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú, a navrhol, aby ju ústavný súd odmietol. Podpredseda mestského súdu zároveň zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania. Podľa jeho názoru predmetná vec nepochybne patrí medzi skutkovo a právne náročné veci. Obžaloba bola

podaná pôvodne proti 17 obžalovaným vrátane sťažovateľa pre šesťnásť skutkov, okrem iného aj pre zločin založenia zločineckej skupiny s vysoko sofistikovaným a koordinovaným spôsobom páchania ekonomickej trestnej činnosti. Následne bola predmetná trestná vec vylúčená z pôvodného trestného spisu vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 1T/74/2012 a napadla po vylúčení Okresnému súdu Košice I 16. decembra 2014, kde sa ďalej viedlo trestné stíhanie proti celkom dvanástim obžalovaným vrátane sťažovateľa.

7. Podpredseda mestského súdu pripustil, že v postupe súdu prvého stupňa možno nájsť obdobie (od 3. 3. 2022 do 24. 4. 2023), keď súd svojou neodôvodnenou nečinnosťou prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania. Nový zákonný sudca však prijal razantné opatrenia na urýchlenie prejednávania veci a zintenzívil vykonávanie dokazovania na hlavnom pojednávaní zvýšeným počtom termínov hlavného pojednávania, ako aj využitím efektívnych inštitútov na zrýchlenie vykonávania dokazovania – dožiadanie súdov, vykonanie výsluchov prostredníctvom video-konferenčného zariadenia. Mestský súd tak svojou promptnosťou v podstate konvalidoval vzniknutý časový deficit zapríčinený predchádzajúcim zákonným sudcom, ktorý je objektívne nepochybne daný, a tak fakticky poskytol efektívnu a účinnú ochranu tým právam, ktorých ochrany sa v súčasnosti sťažovateľ domáha. Rovnako efektívnu a účinnú ochranu vo svojej podstate poskytol súd sťažovateľovi a ostatným obžalovaným aj vydaním oslobodzujúceho rozsudku, a to už druhého v poradí, keď nepochybne opakovane rozhodol v ich prospech, a teda nijako nemohol spochybniť ich právne istoty, ako je tvrdené v sťažnosti.

8. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril aj podpredseda krajského súdu, ktorý chronologicky zhrnul odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 4To/90/2020, ako aj prebiehajúce odvolacie konanie, ktoré je vedené pod sp. zn. 7To/34/2025. Celková dĺžka v poradí prvého odvolacieho konania predstavovala dobu 18 mesiacov a 7 dní a dĺžka prebiehajúceho odvolacieho konania predstavuje dobu 3 mesiacov, čo vo vojom súhrne predstavuje dobu 22 mesiacov. Z uvedeného obdobia pritom krajský súd nemohol konať od 22. januára 2021 do 31. marca 2021 z dôvodu vyhlásenia mimoriadneho stavu v súvislosti so šírením COVID-19. Podľa podpredsedu krajského súdu existuje v napadnutom konaní určitá právna náročnosť veci, rovnako rozsiahlosť spisového materiálu, s ktorou sa senát oboznámil po zohľadnení pandemickej situácie v primeranej dobe 19 mesiacov, sústredene vykonával a aktuálne vykonáva úkony na účely právoplatného meritórneho rozhodnutia. Na základe uvedeného navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

9. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniam podpredsedu mestského súdu a podpredsedu krajského súdu, keďže ich obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti mestského súdu a krajského súdu v napadnutom trestnom konaní ako celku.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

13. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18, König proti Spolkovej republike Nemecko z 28. 6. 1978, séria A, § 98). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987, II. ÚS 32/03, III. ÚS 183/05, III. ÚS 411/2021).

14. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021, III. ÚS 411/2021). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

16. Ústavný súd opakuje, že existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní neskúma prvýkrát, keďže počas jeho viac ako 14-ročného priebehu (obdobie od podania obžaloby, pozn.)

vyslovil už v štyroch predchádzajúcich nálezoch (o ústavných sťažnostiach iných obžalovaných, v prípade sťažovateľa ide o jeho prvú ústavnú sťažnosť, pozn.) porušenie označených práv zbytočnými prietiahmi súdu prvého stupňa. Pri hodnotení zložitosti veci odkazuje ústavný súd na dôvody skorších nálezov, ktoré sú v plnom rozsahu aplikovateľné aj na prejednávajúcu vec (pozri nálezy sp. zn. III. ÚS 173/2024, sp. zn. III. ÚS 427/2024, sp. zn. I. ÚS 520/2024 a sp. zn. IV. ÚS 519/2024). Zároveň dodáva, že žiadna skutková zložitnosť nie je spôsobilá v plnom rozsahu ospravedlniť aktuálnu dĺžku napadnutého konania.

17. Pri hodnotení správania sťažovateľa, v ktorého prípade ide o prvú ústavnú sťažnosť, ústavný súd konštatuje, že nebola zistená žiadna osobitná okolnosť, ktorá by mohla byť sťažovateľovi osobitne pripočítaná na zodpovednosť a ktorá by mala podstatný vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

18. V súvislosti s hodnotením postupu súdu prvého stupňa ústavný súd znovu odkazuje na svoje závery prezentované v skorších nálezoch týkajúcich sa toho istého konania, v ktorých ústavný súd detailne rozanalyzoval obdobia nečinnosti súdu prvého stupňa, ktoré mali podstatný vplyv na dĺžku konania, ako aj prvky nesústredenosti v postupe súdu prvého stupňa, v ktorých dôsledku došlo k vzniku zbytočných prietahov s následkom porušenia označených práv sťažovateľa (pozri nálezy sp. zn. III. ÚS 173/2024, sp. zn. III. ÚS 427/2024, sp. zn. I. ÚS 520/2024 a sp. zn. IV. ÚS 519/2024).

19. Ústavný súd taktiež v predchádzajúcich nálezoch konštatoval aj to, že ani zmeny v osobe zákonného sudcu, ani pandémie COVID-19 či reorganizácia súdov nie sú v plnom rozsahu spôsobilé ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania. Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, nečinnosť a nesústredený postup súdu prvého stupňa konštatovaný už v skorších nálezoch ústavný súd aj bez potreby opätovného detailného vyhodnocovania priebehu napadnutého konania rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

20. Ústavný súd preskúmal aj postup krajského súdu v odvolacom konaní, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 4To/90/2020, ako aj v prebiehajúcim odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7To/34/2025 a konštatuje, že postup krajského súdu nebol poznačený nečinnosťou, resp. neefektívnosťou, ktorá by mala v kontexte dĺžky konania ako celku za následok vznik zbytočných prietahov zo strany krajského súdu. Dĺžka odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 4To/90/2020, ktorá predstavovala dobu 18 mesiacov, bola súladná s obsahom práv, ktorých porušenie sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta. Uvedené taktiež platí aj o prebiehajúcim odvolacom konaní, ktorého dĺžka aktuálne predstavuje dobu 4 mesiacov. Z uvedeného dôvodu ústavný súd uvedeným častiam ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

21. Ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 173/2024 z 24. apríla 2024 (o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ]) vyslovil príkaz mestskému súdu vo veci konať, preto v tejto veci taký príkaz opakovane neformuloval (obdobne III. ÚS 427/2024, I. ÚS 520/2024 a IV. ÚS 519/2024).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd obdobne ako v prípade iných sťažovateľov v tom istom napadnutom konaní priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 771,68 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 771,68 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu